

ЛЕЃ ГАЃ ЛИЃ ЗОЃ ВАЃ ЊЕ ХОЃ МОЃ СЕКЃ СУЃ АЛЃ НИХ БРАЃ КОЃ ВА И ПОЃ ВРАЃ ТАК ТЕЃ ОЃ РИЃ ЈЕ „ТРЕЃ ЋЕГ ПОЃ ЛА”

Са моу биство „толеранцијом”

Авет бе-ле ку-ге над-ви-ла се над свим ве-ро-до-стој-ним европ-ским на-ро-ди-ма. Ега-ли-та-ри-стич-ка де-ма-го-ги-ја и кич „по-ли-тич-ке ко-рект-но-сти”, на осно-ву ко-јих се про-па-ги-ра-ју и прав-но ин-сти-ту-ци-о-на-ли-зу-ју хо-мо-сек-су-ал-ни бра-ко-ви, пред-ста-вљају за Евро-пља-не оро-ча-ва-ње соп-стве-ног ско-рог иш-че-зну-ћа. Ако Евро-па на та-ко ми-зе-ран на-чин и ћут-ке иза-ђе из сопствене исто-ри-је, он-да ни-шта дру-го ни-је ни за-вре-де-ла

К. Курув

Vox, Фран-цу-ска

Ак-ту-ел-ни до-га-ђа-ји као да да-ју за пра-во Но-е-лу Ма-ме-ру ко-ји је у *Франс Ин-тер-у*

твр-дио да брак ни-је са-мо из-ме-ђу му-шкар-ца и же-не. Он је из-нео да Члан 75 не по-сто-ји у Гла-ви пет Гра-ђан-ског за-ко-на, што је тач-но, али по-сто-ји, и то сме-та гра-до-на-чел-ни-ку Бе-гла, у Гла-ви два, оде-љак три, где се го-во-ри о „ак-ту бра-ка”: „Ма-ти-чар ће до-би-ти од обе стра-не, јед-не па дру-ге, из-ја-ву да же-ле да по-ста-ну муж и же-на: он ће из-го-во-ри-ти у име за-ко-на да су се ује-ди-ни-ли бра-ком и на ли-цу ме-ста на-пи-са-ти акт.”

Тај члан је ва-жио и на „це-ре-мо-ни-ји” у Бе-глу, ју-на 2004. У свом пред-ло-гу за-ко-на бр. 1650, три по-сла-ни-ка Стран-ке „зе-ле-них” и Ма-мер не-ги-ра-ли су очи-глед-но и тра-жи-ли да се Гра-ђан-ски за-кон по-ја-сни „хо-мо бра-ком”. Ноел Ма-мер је ин-си-сти-рао на сво-јој те-о-ри-ји ле-га-ли-те-та бра-ка хо-мо-сек-су-а-ла-ца или тран-ссек-су-а-ла-ца, па је био де-за-ву-и-сан 13. ма-ја 2004. на сво-јој оп-штин-ској скуп-шти-ни, ко-ју ни-је чак ни кон-сул-то-вао пре не-го што је оба-вио хо-мо-сек-су-ал-но вен-ча-ње. Је-дан од уче-сни-ка ин-тер-нет де-ба-те тим по-во-дом је из-ја-вио да ако до-ђе до хо-мо-сек-су-ал-ног вен-ча-ња, гра-до-на-чел-ник мо-ра, за вре-ме це-ре-мо-ни-је, да утвр-ди ко је „муж”, а ко је „же-на”.

ТЕ-РОР РЕ-ЛА-ТИ-ВИ-ЗМА

У тек-сту „За-што хо-мо-сек-су-ал-ни брак”, об-ја-вље-ном у *Мон-ду*, Да-ни-јел Бо-ри-ло ни-је се ви-ше по-зи-вао на прав-ну пра-зни-ну Гра-ђан-ског за-ко-на, по-што је Члан 75 чак и за ње-га по-стао ја-сан. Али, прав-на пра-зни-на као из-го-вор слу-жи-ла је за ма-ни-пу-ли-са-ње јав-ним мње-њем ви-ше од ме-сец да-на, што је ути-ца-ло на ис-кри-вље-ни ре-зул-тат сон-да-же у апри-лу ме-се-цу. Али већ сле-де-ћа сон-да-жа, у ма-ју, по-ка-за-ла је да је 50 од-сто

про-тив

, а 47 од-сто

за

.

Пре-ма Да-ни-је-лу Бо-ри-лу, по-јам бра-ка, као ин-сти-ту-ци-је, не огра-ни-ча-ва ње-го-во по-ље при-ме-не, већ, на-про-тив, прин-цип уни-вер-зал-ног ега-ли-та-ри-зма и ре-жим по-ла као дру-штва-не кон-струк-ци-је ре-де-фи-ни-ше брак та-ко да „пол ви-ше не тре-ба да се на-во-ди у лич-ним до-ку-мен-ти-ма”. Из то-га про-из-ла-зи да је „дис-кри-ми-на-тор-но и не-пра-вед-но” на-во-ди-ти да је брак је-ди-но хе-те-ро-сек-су-а-лан... Та-ко до-ла-зи до пот-пу-ног из-вр-та-ња прав-них тек-сто-ва Уста-ва, Уни-вер-зал-не де-кла-ра-ци-је из 1948, Европ-ске кон-вен-ци-је о пра-ви-ма чо-ве-ка, све усме-ре-но ка „ап-со-лут-ном уни-вер-за-ли-зму”, то јест те-ро-ру ре-ла-ти-ви-зма.

За Д. Бо-ри-ла „брак дру-штва-но утвр-ђу-је за-јед-ни-цу две осо-бе ко-је има-ју за циљ ме-ђу-соб-ну со-ли-дар-ност на осно-ву уза-јам-не љу-ба-ви”. Жан Пор-та-лис, је-дан од че-ти-ри пи-сца Гра-ђан-ског за-ко-на, ме-ђу-тим, ја-сно де-фи-ни-ше брак као „за-јед-ни-цу му-шкар-ца и же-не у ко-ју сту-па-ју да би про-ду-жи-ли сво-ју вр-сту, да би се по-ма-га-ли, пу-тем уза-јам-них по-мо-ћи, да но-се те-рет жи-во-та и да би де-ли-ли сво-ју за-јед-нич-ку суд-би-ну” (

При-прем-ни спи-си за

Г

ра-ђан-ски за-кон

).

Жан-Пјер Ше-вен-ман је ре-као: „Ја не ви-дим шта уоп-ште мо-же да зна-чи хо-мо-сек-су-ал-ни брак.”

Устав, Де-кла-ра-ци-ја из 1789. и Пре-ам-бу-ла из 1946. не го-во-ре ни-шта о бра-ку. Пре-ам-бу-ла пре-ци-зи-ра хе-те-ро-сек-су-ал-ну кон-цеп-ци-ју по-ро-ди-це: „На-ци-ја га-ран-ту-је по-је-дин-цу и ње-го-вој по-ро-ди-ци усло-ве по-треб-не за њи-хов раз-вој. Она га-ран-ту-је сви-ма, по-себ-но де-те-ту, мај-ци и оста-ре-лим рад-ни-ци-ма здрав-стве-ну за-шти-ту, ма-те-ри-јал-ну си-гур-ност, од-мор и за-ба-ву.”

ЛУ-ДИ-ЛО „АП-СО-ЛУТ-НЕ ЈЕД-НА-КО-СТИ”

Општа де-кла-ра-ци-ја о људ-ским пра-ви-ма (члан 16) де-фи-ни-ше брак као хе-те-ро-сек-су-а-лан: „По-чев од зре-лог до-ба, му-шка-рац и же-на, без ика-квог ра-сног, на-ци-о-нал-ног или ре-ли-ги-о-зног огра-ни-че-ња, има-ју пра-во да се вен-ча-ју и да за-сну-ју по-ро-ди-цу... По-ро-ди-ца је при-род-ни и те-мељ-ни еле-мент дру-штва и има пра-во на за-шти-ту дру-штва и др-жа-ве.” Европ-ска кон-вен-ци-ја о пра-ви-ма чо-ве-ка, у чла-ну 12, та-ко-ђе ка-же: „По-чев од зре-лог до-ба, му-шка-рац и же-на има-ју пра-во да се вен-ча-ју и да за-сну-ју по-ро-ди-цу пре-ма на-ци-о-нал-ним за-ко-ни-ма ко-ји ре-гу-ли-шу то пра-во.”

Та фор-му-ла-ци-ја је би-ла „мо-дер-ни-зо-ва-на” у Уста-ву Европ-ске Уни-је да би се „по-кри-ли слу-ча-је-ви у ко-ји-ма на-ци-о-нал-на за-ко-но-дав-ства при-зна-ју и дру-ге пу-те-ве осим бра-ка за за-сни-ва-ње по-ро-ди-це. Члан 2-69 не за-бра-њу-је ни-ти на-ме-ће „по-вла-сти-цу брач-ног ста-ња осо-ба-ма исто-га по-ла” (об-ја-шње-ње Пред-сед-ни-штва у Де-кла-ра-ци-ји бр. 12 при-ло-же-ној уз Устав). На тај на-чин, тим чла-ном 2-69, сам Устав отва-ра вра-та хо-мо-сек-су-ал-ном бра-ку.

То из-о-па-че-ње брач-не ин-сти-ту-ци-је из-гле-да ана-лог-но са де-мо-кра-ти-за-ци-јом обра-зов-них уста-но-ва, ко-ја зах-те-ва, под пла-штом ап-со-лут-не јед-на-ко-сти, да акт под-у-ча-ва-ња бу-де за-ме-њен сло-бод-ним из-ра-жа-ва-њем јед-них и дру-гих, да „те-шке на-у-ке” не-ста-ну за-рад „оп-ште кул-ту-ре”, не-кон-зи-стент-не, при-сту-пач-не сви-ма, да де-мо-кра-ти-ја, по-што је за-бо-ра-вље-но ње-но ари-сто-крат-ско по-ре-кло, мо-же да ре-де-фи-ни-ше кул-ту-ру ви-со-ког ни-воа из ко-је је она са-ма по-те-кла. Али кул-ту-ра, као ни ан-тро-по-ло-ги-ја, још ни-је рас-твор-љи-ва у де-мо-кра-ти-ји. При-хва-та-ње бра-ка за ро-бо-ве или не-вер-ни-ке, ме-шо-ви-те за-јед-ни-це или ин-тер-кон-фе-си-о-нал-не, до-при-но-си-ле су на-прет-ку пра-ва, али ни-ка-да ни-су из-о-па-ча-ва-ле по-јам бра-ка. На-про-тив, те ре-фор-ме су чи-ње-не уз ин-те-лек-ту-ал-но по-што-ва-ње сми-сла ре-чи брак, без ли-ша-ва-ња ин-сти-ту-ци-је ње-не суп-стан-це ра-ди ње-ног под-ре-ђи-ва-ња не-ком *a priori* уни-вер-зал-ном об-ли-ку. Са дру-ге стра-не, раз-вод је ли-шен раз-но-пол-не од-ред-ни-це, ако се она та-ко мо-же де-фи-ни-са-ти, са још је-ди-ним „ста-рим” чла-ном.

ПРИ-ЧЕ О ПОТ-КИ-ВА-ЊУ ЖА-БА

Не-дав-ни ино-стра-ни при-ме-ри (Ка-на-да, Шпа-ни-ја, Бел-ги-ја и Хо-лан-ди-ја) не мо-ра-ју оба-ве-зно да се сле-де. У су-прот-ном, мо-ра-ли би-смо да вра-ти-мо и мо-нар-хи-ју у Фран-цу-ску, по-што су Хо-лан-ди-ја, Бел-ги-ја, Шпа-ни-ја, Ве-ли-ка Бри-та-ни-ја, Лук-сем-бург и Швед-ска још мо-нар-хи-је.

Да-ни-јел Борило да-ље пи-ше: „По-ста-вља-ње ра-ђа-ња де-це као бит-не ка-рак-те-ри-сти-ке бра-ка зна-чи да се сек-су-ал-но-сти од-ре-ђу-је ре-про-дук-тив-ни циљ.” Он ола-ко спа-ја брак са сек-су-ал-но-шћу. На-и-ме, тач-но је да брак има ра-ђа-ње де-це као осно-ву и да ге-не-рал-но обез-бе-ђу-је (осим у слу-ча-ју пре-љу-бе) да де-те зна сво-је по-ре-кло, али ни-је оба-ве-зно да се ра-ђа-ње де-це оства-ри у бра-ку.

Од Де Са-да и Ни-чеа, па и од ста-рих Гр-ка на-о-ва-мо, зна се да је сек-су-ал-ност функ-ци-ја од-но-са ве-о-ма не-за-ви-сна од ра-ђа-ња. Уоста-лом, то је оно што оправ-да-ва на-шу сек-су-ал-ну сло-бо-ду, укљу-чу-ју-ћи ту и ста-тус це-ли-ба-та. Европ-ске зе-мље ко-је су са-да на-кло-ње-не „хо-мо бра-ку” (Бел-ги-ја, Хо-лан-ди-ја) укло-ни-ле су или огра-ни-чи-ле по-сле-ди-це ко-је се ти-чу усва-ја-ња или ра-ђа-ња де-це.

Јед-на-кост пра-ва ни-је ни-ка-да зна-чи-ла да су му-шкар-ци и же-не иден-тич-ни, ме-ђу-за-мен-љи-ви. Екви-ва-лент-ност из-ме-ђу хо-мо-сек-су-ал-но-сти и хе-те-ро-сек-су-ал-но-сти је из-ве-де-на гре-шка, на-ста-ла на прет-по-ста-вље-ном иден-ти-те-ту му-шкар-ца и же-не и на по-гре-шној си-ме-три-ји тер-ми-на ко-ји су из-ми-шље-ни у Не-мач-кој у дру-гој по-ло-ви-ни 19. ве-ка. Ка-да би то по-и-сто-ве-ће-ње би-ло ре-ал-но, зна-чи-ло би да не-ма ви-ше чи-ње-нич-них или си-ту-а-ци-о-них раз-ли-ка из-ме-ђу хо-мо-сек-су-ал-ног и хе-те-ро-сек-су-ал-ног од-но-са у бра-ку. На-чи-ни-ти од хо-мо-сек-су-ал-не по-тре-бе осно-ву за тра-же-ње пра-ва као што је пра-во на брак, зна-чи-ло би да се при-зна-је „тре-ћи пол”, ка-кав су за-ми-сли-ли не-ки ауто-ри, та-ко-ђе Нем-ци (К. Х. Ул-рих, Хајн-рих Маркс и Маг-нус Хир-шфелд), али и да то по-себ-но оспо-ра-ва-ју Сиг-мунд Фројд и Ан-дре Жид.

Ни-је дис-кри-ми-на-ци-ја, ни-ти не-прав-да, сва-ка не-јед-на-кост ни сва-ка раз-ли-ка у трет-ма-ну, насупрот оно-ме што хо-ће ега-ли-та-ри-стич-ка де-ма-го-ги-ја, „као да прин-цип ега-ли-тар-но-сти пра-ва мо-ра да из-бри-ше све раз-ли-ке”. „Људ-ски род ни-је по-де-љен на хе-те-ро-сек-су-ал-це и хо-мо-сек-су-ал-це – ра-ди се о пре-фе-рен-ци-ји – већ на му-шкар-це и же-не”, ве-ли Ли-о-нел Жо-спен у тек-сту „Хо-мо-сек-су-ал-ни брак: про-блем ин-сти-ту-ци-ја”, об-ја-вље-ном у *Жур-нал ди ди-манш*. То од-ба-цу-је, са-гла-сно

са Фрој-дом и Ан-дре Жи-дом, и ста-ру те-о-ри-ју „тре-ћег по-ла” или „ме-ђу-по-ла”, од-но-сно, у му-шком слу-ча-ју, те-о-ри-ју „фе-ми-ни-зи-ра-не” хо-мо-сек-су-ал-но-сти.

„ОТАЦ” И „МАЈ-КА” НИСУ „IN”

Јед-на-кост пра-ва гра-ђа-на, сло-бод-них по-је-ди-на-ца, не прет-по-ста-вља прав-ну јед-на-кост хо-мо па-ро-ва са хе-те-ро па-ро-ви-ма, као што она не ус-по-ста-вља ни прав-ну јед-на-кост ме-ђу ра-зним асо-ци-ја-ци-ја-ма. Дру-гим ре-чи-ма, јед-на-кост пра-ва фран-цу-ских гра-ђа-на (Члан 1 Уста-ва) ни-је јед-на-кост пра-ва од-ре-ђе-них раз-ли-чи-тим си-ту-а-ци-ја-ма (си-ту-а-ци-ја-ма на-ста-лим пу-тем лич-ног из-бо-ра). Та ди-стинк-ци-ја је кон-стант-ни прав-ни прин-цип Устав-ног су-да. Фор-мал-на јед-на-кост пра-ва по-је-дин-ца (чо-ве-ка, гра-ђа-ни-на) не им-пли-ци-ра иден-ти-тет кон-крет-них си-ту-а-ци-ја, ни-ти си-ту-а-ци-ја ра-зних уго-вор-них ин-сти-ту-ци-ја.

Бри-са-ње ре-чи „отац” и „мај-ка” у Гра-ђан-ском за-ко-ну, њи-хо-ва за-ме-на ре-чју „ро-ђа-ци” (пред-лог Пар-ти-је „зе-ле-них”, за-кон бр. 1650), пре нас бли-жи Ор-ве-лу (1984)
не-го иде-ал-ном дру-штву.

У свом ак-ту од 19. апри-ла 2005, Апе-ла-ци-о-ни суд из Бор-доа ја-сно ка-же: „Члан 75. Гра-ђан-ског за-ко-на ја-сно де-фи-ни-ше да 'ће до-би-ти од обе стра-не, јед-на по-сле дру-ге, из-ја-ву да же-ле да по-ста-ну муж и же-на'... Без мо-гућ-но-сти не-спо-ра-зу-ма, Гра-ђан-ски за-кон на-ла-же ма-ти-ча-ру да при-хва-ти из-ја-ву две осо-бе раз-ли-чи-тог по-ла ко-је се узи-ма-ју за 'му-жа и же-ну'. (...) Сва-ка дру-га-чи-ја ин-тер-пре-та-ци-ја учи-ни-ла би не-ко-хе-рент-ним уну-тра-шње пра-во, јер се ја-сно за-бра-њу-је брак из-ме-ђу бра-та и се-стре, али не и два бра-та и две се-стре.”

Да-кле, Апе-ла-ци-о-ни суд је по-твр-дио по-ни-шта-ва-ње бра-ка ве-ри-фи-ко-ва-ног на

пр-вом сте-пе-ну, ја-сно се по-зи-ва-ју-ћи на Пор-та-ли-со-ву де-фи-ни-ци-ју ко-ју смо на-ве-ли. Нај-зад, при-ме-њу-ју-ћи на хо-мо-сек-су-ал-ни пар – две осо-бе ко-је су ге-не-рал-но плод-не – по-јам „сте-ри-ли-те-та” ко-ји се при-ме-њу-је у пра-вом сми-слу на јед-но жи-во би-ће, а не на из-ми-шље-ни „тре-ћи пол”, Да-ни-јел Бо-ри-ло је по-чи-нио пре-те-ра-ну је-зич-ку гре-шку. Тран-ссек-су-ал-ци су сво-је-вољ-но по-ста-ли сте-рил-ни.

<

Хо-мо-сек-су-ал-ност је ствар лич-ног опре-де-ље-ња и ин-тим-но-сти сва-ког та-квог чо-ве-ка. Али оног тре-нут-ка кад не-ко од то-га поч-не пра-ви-ти иде-о-ло-ги-ју, по-жељ-ни дру-штве-ни мо-дел, вред-но-сни по-ре-дак и осно-ву за по-ли-тич-ку ак-ци-ју – он-да то по-ста-је дру-штве-ни про-блем на ко-ји се мо-ра ре-а-го-ва-ти. <

Раз-ли-ку у трет-ма-ну хе-те-ро-сек-су-ал-но-сти и хо-мо-сек-су-ал-но-сти не пра-ве љу-ди, за-ко-ни, иде-о-ло-ги-је, не-го су је за-у-век на-пра-ви-ли Бог и при-ро-да. Јед-но про-ду-жа-ва бес-цен бла-го Жи-во-та и по-на-вља чин Ства-ра-ња, дру-го пред-ста-вља ор-ги-ју его-и-зма, зга-сну-ћа и смр-ти. Из-ме-ђу тог дво-га се за-пра-во опре-де-љу-је-мо.

<

„Јед-на-кост пра-ва по-је-ди-на-ца не прет-по-ста-вља јед-на-кост пра-ва па-ро-ва. Брак не фа-во-ри-зу-је сре-ћу су-пру-жни-ка, већ ин-те-рес де-це. Ме-ша-ње та два пој-ма зна-чи да се за-бо-ра-вља сми-сао бра-ка.” (Фран-со-аз Де-ке-и-вер-Де-фо-се, про-фе-сор гра-ђан-ског пра-ва, *Фи-га-ро*, 28. април 2005) <

(Август 2005)